

ETELÄ-SUOMEN YHTEISTYÖALUEEN YHTEISTYÖSOPIMUKSEN VALMISTELU

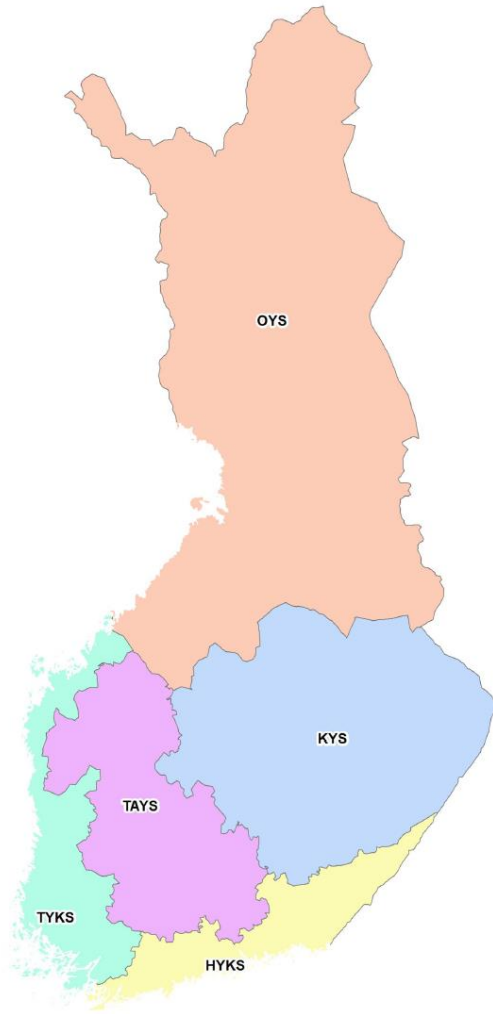
TILANNEKUVA 4/2024

SOPIMUKSEN TAUSTA

YTA-sopimuksen tarkoitus

- Velvoite YTA-sopimuksen laatimiselle järjestämislaissa
- YTA-sopimuksen tarkoituksena on varmistaa hyvinvointialueiden työnjako, yhteistyö ja yhteensovittaminen *siltä osin kuin se on tarpeellista* hyvinvointialueiden lakisääteisten tehtävien toteutumisen ja sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuuden turvaamiseksi
- Yhteistyösopimuksen on edistettävä sosiaali- ja terveydenhuollon
  - kustannusvaikuttavuutta, tuottavuutta, laatua, asiakas- ja potilasturvallisuutta, tarpeenmukaisuutta, yhdenvertaista saatavuutta, kielellisiä oikeuksia sekä palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien toimivuutta
- Sopimuksessa on lisäksi varmistettava, että yhteistyösopimuksen perusteella sosiaali- ja terveydenhuoltoa antavassa toimintayksikössä on tehtävän hoitamiseksi riittävät taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä osaaminen

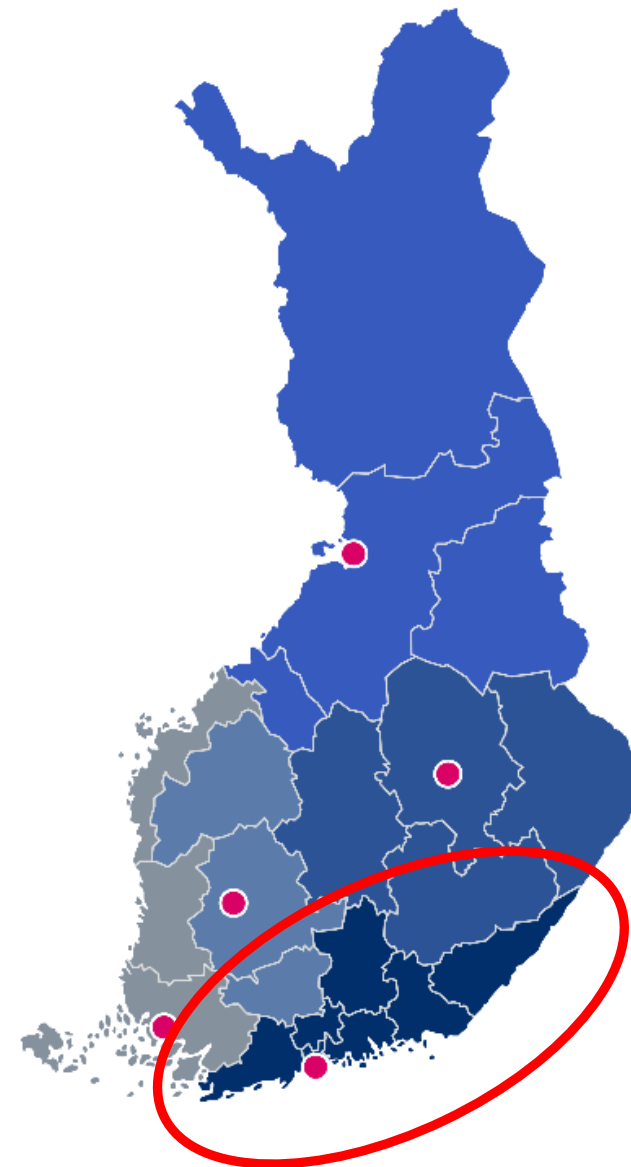
Aiemmin erva-sopimus

- Yliopistosairaaloiden erityisvastuualueille oli keskitetty alueen vaativin erikoissairaanhoido
  - Valtioneuvoston asetus erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä
  - Viimeisin HYKS Erva järjestämissopimus tehty vuonna 2022
- Sote-uudistuksessa muodostettiin viisi sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöaluetta (YTA) korvaamaan erityisvastuualueet
  - erityistason palvelujen ylläpitämiseksi sekä
  - sosiaali- ja terveydenhuollon muuta alueellista yhteistoimintaa ja kehittämistä varten

Etelä-Suomen yhteistyöalue

- Etelä-Karjalan hyvinvointialue
- Helsingin kaupunki
- HUS-yhtymä
- Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
- Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
- Kymenlaakson hyvinvointialue
- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
- Päijät-Hämeen hyvinvointialue
- Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

- Muut YTA-alueet
  - Pohjois-Suomen yhteistyöalue
  - Itä-Suomen yhteistyöalue
  - Sisä-Suomen yhteistyöalue
  - Länsi-Suomen yhteistyöalue

YTA ja hallitusohjelma

- Runsaasti kirjauksia yhteistyöaluetasoisien yhteistyön lisäämisestä ja roolin kasvattamisesta.
- "Ohjataan hyvinvointialueita sopimaan erityispalvelujen ja erikoissairaanhoidon kokonaisuudesta, yhteistyöstä ja työnjaosta yhteistyöalueilla *vuoden 2024 huhtikuun* loppuun mennessä."
- YTA-yhteistyöhön asetetut odotukset ovat monilta osin kunnianhimoisia Etelä-Suomessa
  - Eteläisen YTAn toimijoista moni jo itsessään merkittävän kokoinen
  - Esim. kliiniset ja myös monet muut tukipalvelut jo keskitetty HUSilleMyös tarkoituksenmukaisia yhteishankintoja tehty jo vuosia

Sopimuksen laatiminen ja hyväksyminen

- Sopimus tehdään valtuustokausittain, ensimmäinen yhteistyösopimus on tehtävä vuoden 2025 loppuun mennessä.
- Valmistelu ja hyväksyminen
  - Hyväksymisestä päättää kunkin alueen valtuusto
  - Edellyttää lausuntoja STM:ltä ja alueen sote-koulutusta antavilta korkeakouluilta TKKI-toiminnasta
  - Toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain
  - Sopimusta on tarvittaessa muutettava hyvinvointialueen tai STM:n aloitteesta

SOPIMUSVALMISTELUN AIKATAULU

Työn aikataulu

- Voimassa olevan lainsäädännön mukaan YTA-sopimus tulee olla valmis ja hyväksytty sopijaosapuolten toimitelmissä viimeistään 31.12.2025
- Sopijapuolten tavoiteaikataulun mukaan Etelä-Suomen YTA-sopimus valmis ja hyväksytty 31.12.2024 mennessä
- Velvoittava aikataulu sopimusvalmistelulle tulee lainsäädännöstä
  - Vastaavat ministeriöt esittäneet huomattavasti nopeampaa aikataulua: toimitelinkäsittelyyn valmis luonnosversio huhtikuussa 2024
  - Ministeriöt seuraavat ja kommentoivat valmistelua aktiivisesti: ensimmäinen neuvottelu YTA-hyvinvointialueiden, HUSin ja ministeriöiden välillä pidettiin 19.12.2023
  - Maaliskuun 2024 puoliväliin mennessä valmistelu on edennyt suunnitellun aikataulun mukaisesti

STM odotukset YTA-sopimuksilta 2024-2026

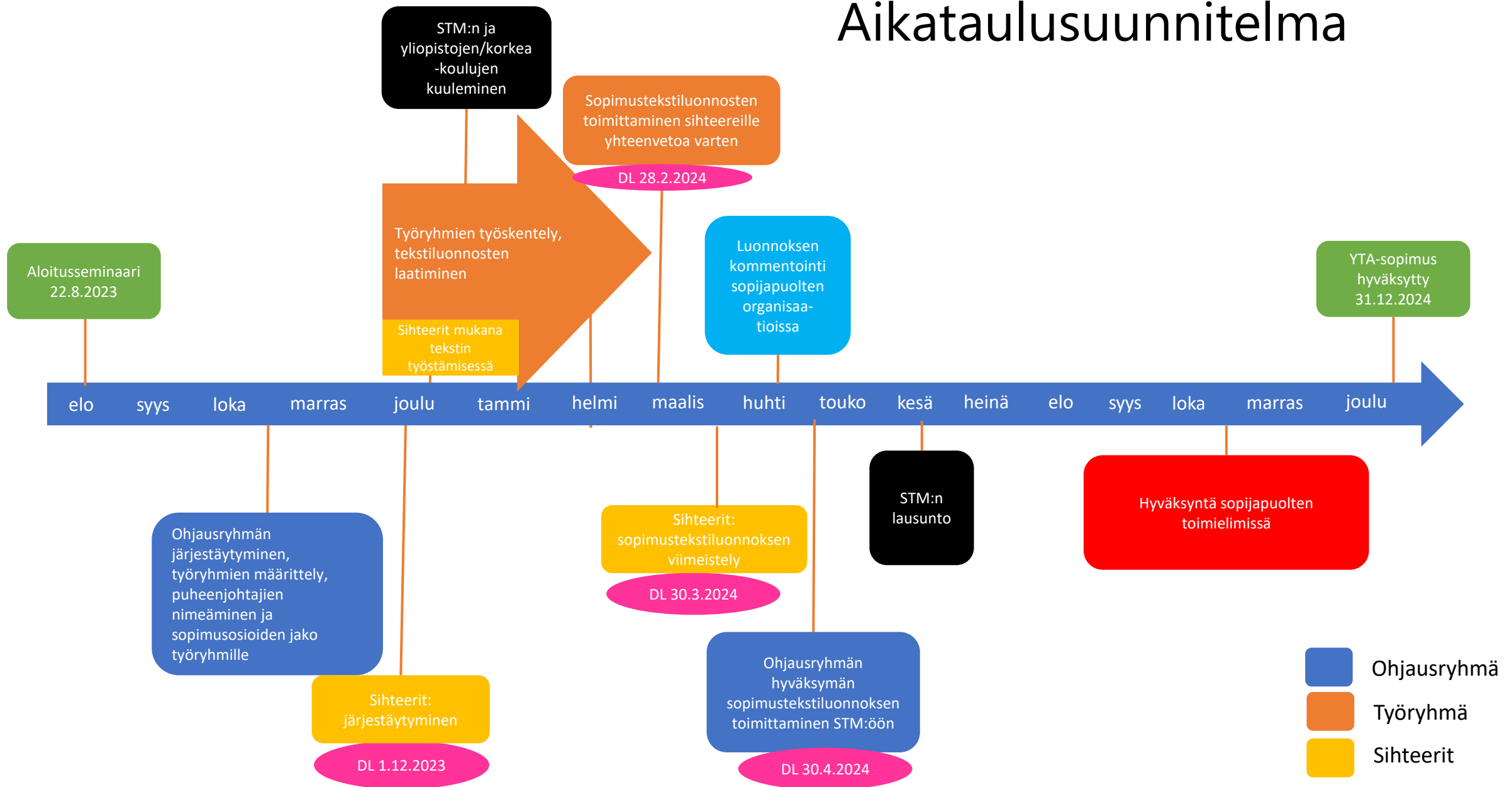
(STM:n laatima dia 1/2024)

Päivittyy vuoden 2024 aikana
vuorovaikutuksessa valtioneuvoston ja
hyvinvointialueiden kesken

- **2024**
  - 30.4.2024 mennessä YTA-sopimusten prosessi etenemässä STM:n odotusten mukaisesti
  - **Allekirjoitettu YTA-sopimus 31.12.2024 mennessä (viimeistään aluevaltuustokauden 2022-2025 loppuun mennessä)**
    - YTA:n yhteistyölle on rakenne, prosessi, (täydentyvä) tiekartta
    - YTA-sopimuksessa on välttämätön YTA:n sisäinen yhteistyö
    - YTA-sopimuksessa on muuta YTA:lle mahdollista sisäistä ja YTA:den välistä yhteistyötä
- **2025**
  - **Allekirjoitettu YTA-sopimus 31.12.2025 mennessä**
    - YTA-sopimuksessa on täydennetty välttämätöntä YTA:n sisäistä yhteistyötä
    - YTA-sopimuksessa on lisätty muuta YTA:lle mahdollista sisäistä ja YTA:den välistä yhteistyötä
- **2026**
  - **Allekirjoitettu YTA-sopimus 31.12.2026 mennessä**
    - YTA-sopimuksessa on välttämätön YTA:den välinen yhteistyö
- **Huomio! Kaikkea hyvinvointialueiden välistä yhteistyötä ei tarvitse sopia YTA-sopimuksella!**

Aikataulusuunnitelma

SOPIMUSVALMISTELUN RAKENTEET

Valmistelurakenteet

OHJAUSRYHMÄ

SIHTEERISTÖ

VALMISTELUN KOORDINOINTI

Työryhmä 1

Väestön palvelutarpeen arviointi ja ennakointi sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen seuranta ja arviointi

Vaikutuksiltaan laajakantoiset ja taloudellisesti merkittävät investoinnit ja investointeja vastaavat sopimukset

Kustannusten jako

Muut sovittavat asiat

Työryhmä 3

Erikoissairaanhoidon henkilöstön ja osaamisen varmistaminen erikoisaloittain

Sosiaali- ja terveydenhuollon menetelmien käyttöönoton, käytön ja käytöstä poistamisen alueelliset periaatteet

Etelä-Suomen YTA-
menetelmäarviointiryhmä

Koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta

Työryhmä 2

Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinta ja sähköiset palvelut

Etelä-Suomen YTA ICT-
koordinaatioryhmä

Harvoin tarvittavien tai erityisen vaativien palveluiden järjestäminen ja tuottaminen

Lääkinnällisten tukipalvelujen ja muiden tukipalvelujen järjestäminen ja tuottaminen

Työryhmä 4

Sosiaalipäivystys ja terveydenhuollon päivystys

Ensihoitokeskus ja ensihoidon yhteensovittaminen

Häiriötilanteet, poikkeusolot ja valmiuskeskus

YTA-tasoinen varautumisen ja valmiuden
neuvottelukunta

SOVITTAVAT ASIAT

YTA-sopimuksessa sovittavat asiat Sote-järjestämislaki 36 §

Yhteistyösopimuksessa on sovittava hyvinvointialueiden työnjaosta, yhteistyöstä ja yhteensovittamisesta:

- 1) väestön **palvelutarpeen** arvioinnissa ja ennakoinnissa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen seurannassa ja arvioinnissa;
- 2) sosiaalipäivystyksessä ja terveydenhuollon **päivystyksessä**;
- 3) **ensihoitokeskuksen** tehtävien järjestämisessä ja ensihoidon sovittamisessa yhteen muun toiminnan kanssa;
- 4) **lääkinnällisten tukipalvelujen** ja muiden tukipalvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa;
- 5) **erikoissairaanhoidon henkilöstön** ja osaamisen varmistamisessa erikoisaloittain palvelujen tarkoituksenmukaisen saatavuuden ja saavutettavuuden turvaamiseksi;
- 6) sellaisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa, jotka **harvoin tarvittavina tai erityisen vaativina** edellyttävät toistettavuutta tai laaja-alaista erityisosaamista riittävän taidon ja osaamisen saavuttamiseksi ja sen ylläpitämiseksi tai merkittäviä investointeja laitteistoihin, välineisiin tai toimitiloihin;
- 7) **koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan** toteuttamisessa sekä yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen koordinaatio-, ohjaus- ja neuvontatehtävistä näissä toiminnoissa;
- 8) sosiaali- ja terveydenhuollon **menetelmien** käyttöönoton, käytön ja käytöstä poistamisen alueellisten periaatteiden määrittelyssä niitä koskevat valtakunnalliset linjaukset huomioon ottaen;
- 9) sosiaali- ja terveydenhuollon **tiedonhallinnan** ja **sähköisten palvelujen** kehittämisessä, asiakas- ja potilastietojen käytössä sekä julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain mukaisissa velvoitteissa niitä koskevat valtakunnalliset linjaukset huomioon ottaen;
- 10) häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin **varautumisessa** sekä 51 §:n 2 momentissa tarkoitettun valmiuskeskuksen toiminnan järjestämisestä;
- 11) vaikutuksiltaan laajakantoisia ja taloudellisesti merkittäviä **investointeja** ja investointia vastaavia sopimuksia koskien siltä osin kuin se on tarpeellista 1–10 kohdassa tarkoitettujen asioiden kannalta.

Hyvinvointialueen on korvattava toisen hyvinvointialueen sen asukkaalle annetut lakiin tai YTA-sopimukseen perustuvat palvelut. YTA-sopimuksessa on sovittava sopimukseen liittyvästä hyvinvointialueiden välisestä kustannusten jaosta muilta osin.

Terveydenhuolto

- Hoidon porrastus ja keskittäminen
- Päivystys
- Ensihoito
- Kehitysvammaisten tahdosta riippumaton erityishuolto
- Lääkinnällinen kuntoutus

Väestön palvelutarpeen arviointi ja ennakointi sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen seuranta ja arviointi

Vaikutuksiltaan laajakantoiset, taloudellisesti merkittävät investoinnit ja sopimukset

- Investointien yhteensovittaminen
- Investointien aikataulu
- Yhteisinvestointien kustannusten jako
- Taloudellisuustarkastelu

Menetelmien arviointi

- Uusien menetelmien käyttöönotto
- Kliinisen lääkearviointiryhmän suositukset
- Menetelmäarviointiryhmän suositukset
- Sosiaalihuollon menetelmäarvioinnit

Lääkinnälliset ja muut tukipalvelut

- Taudinmääritykseen liittyvät palvelut
- Lääkehuolto
- Välinehuolto
- Kuljetus- ja varastointipalvelut
- Yhteistyö hankinnoissa
- Helsingin biopankki

Henkilöstön osaamisen ja saatavuuden varmistaminen erikoissairaanhoidossa

Etelä-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimus 2024

Kustannusten jaon yleiset periaatteet

Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautuminen, valmiuskeskuksen toiminnan järjestäminen

- Yhteistyörakenteet
- Ensihoidon valmius
- Viranomaisyhteistyö
- Valmiussuunnittelu
- Sosiaali- ja terveydenhuollon jaettu tilannekuva (PAVAT)
- Korkean varautumisen tietojärjestelmien pääkäyttötoiminnot
- Muut alueelliset ja valtakunnalliset toiminnot
- Valmiuskeskuksen kustannusten jako
- Kustannusten jako äkillisissä häiriötilanteissa

Muut sovittavat asiat

- Hengityslaitetta jatkuvaluonteisesti käyttävien henkilökohtainen apu ja hoito
- Omavalvonta
- Potilasvakuuttaminen

TKKI-toiminnan toteuttaminen ja YO-sairaalan koordinaatio-, ohjaus- ja neuvontatehtävät

- TKKI-toiminnan toteuttamisrakenteet ja tehtävät
- Tutkimusyhteistyö
- Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen kehittäminen ja koulutusyhteistyö (Yliopisto ja ammattikorkeakoulu)
- Kehittämisen- ja innovaatiotoiminta
- Sosiaalialan osaamiskeskustoiminta Yhteistyöalueella

Sosiaalihuolto

- Sosiaalihuollon ohjausrakenne
- Yhteistyö sosiaalihuollon lapsiperhepalveluissa ja lastensuojelussa
- Yhteistyö vammaispalveluissa
- Yhteistyö erityisen vaativissa asumispalveluissa
- Sosiaali- ja kriisipäivystys

Tietohallinnon ratkaisut ja sähköiset palvelut

- Yhteistyö toimintatavoissa ja käytännöissä
- Yhteistyö alueellisissa ICT-ratkaisuissa
- Yhteistyö tiedolla johtamisessa
- Poikkeusoloihin varautuminen
- Kyberturvallisuus
- Alueelliset ohjelmistoratkaisut
- Yhteinen ICT-investointisuunnittelu

Esimerkki YTA-yhteistyöstä: Valmiuskeskus käynnistynyt HUSissa

- Valmiuskeskus kerää jatkuvasti tietoa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän:
  - toiminnasta ja kuormituksesta
  - henkilöstö- ja materiaaliressusseista
  - tukipalveluiden toiminnasta
  - häiriötilanteista ja niiden uhkista
- Tiedon tuottamisesta kaikkien palvelutuottajiensa osalta vastaavat hyvinvointialueet ja HUS.
- Saadun tiedon perusteella muodostetaan ja ylläpidetään palvelujärjestelmän valmiutta kuvaavaa tilannekuvaa.

Tilannekeskuspäivystäjä seuraa työvuoronsa aikana eri viranomaisten kanavia ja ylläpitää kokonaiskuvaa. (Kuva: HUS)